

La 13 ianuarie a.c., a avut loc, la Centrul Comunitar Evreiesc, un matineu duminical - spectacol de mare succes - în care au evoluat **Aurel Storin** și invitații săi: **Rudy Rosenfeld**, **Roxana Guttman**, **Horățiu Mălăele** (despre care vom reveni într-un număr viitor). Publicăm alături textul integral al lui **Aurel Storin**, care și-a sărbătorit, cu acest prilej, cei 71 de ani împliniți. La 14 ianuarie, **Aurel Storin** și-a susținut doctoratul în științe umaniste.

AUREL STORIN **Despre bătrânețe**

Vreau să vă vorbesc despre bătrâni. Și, ca întotdeauna când introduc în conversație o noțiune nouă, primul meu drum a fost la bibliotecă, la DEX, Dicționarul Explicativ al Limbii Române. Mă gândesc că, dacă eu nu cunosc sensul exact al cuvântului, nu pot să am pretenția de la nimeni să mă-nțeleagă ce vreau să spun.

În DEX, la pagina 80, bătrân este un adjectiv sau un substantiv și înseamnă „care trăiește de mulți ani”.

Dragele mele adjective și substantive, Dacă nu știți, asta suntem noi: niște persoane care trăim de mulți ani. Și dacă la vârsta noastră de astăzi mai adăugăm încă 5700 de ani, imaginați-vă de câți ani trăim noi...

Despre felul în care trăim, DEX-ul nu spune nimic. Și nici nu e treaba lui. Aceasta e treaba altora și îngăduiți-mi să vă spun că bătrânii dau cele mai multe dureri de cap conducătorilor obștii noastre. Ba sunt bolnavi și n-au medicamente, ba trebuie hrăniți, ba trebuie internați, ba trebuie operați. Sigur că, dacă obștea noastră ar fi formată numai din oameni tineri, ceea ce, deocamdată, este o ipoteză fantezistă, greu de presupus, toate lucrurile ar fi mai simple și, dacă-mi permiteți, mai ieftine. Costă mai puțin de întreținut o sală de fitness decât un cămin-spital. Atunci și fondurile noastre ar fi îndestulătoare și JOINT ne-ar aprecia sincer pentru felul în care cheltuim banii. Dar așa? Cei 50 de lei primii lunar de asistați, cu puțin timp în urmă, pentru cumpărarea unor alimente de bază, au astăzi valoarea de 30 de lei, și vă asigur că JOINT nu are nici o vină în privința asta. Dar nici bătrânii nu au nici o vină. Nu bătrânii produc scumpirile de alimente, ci tânăra noastră economie de piață, care nu e făcută pentru bătrâni.

Dacă ați observat, democrația este forma de societate care apără, prin legislație, multe drepturi ale omului: dreptul copiilor, dreptul de a se exprima liber, ba chiar și drepturile minorităților sexuale. Nu cunosc însă nici o lege care să apere dreptul de a fi bătrân.

Există o înțeleaptă vorbă românească: cine n-are bătrâni să și-i cumpere. Uite că noi n-avem nevoie să-i cumpărăm pe bătrâni. În primul rând, pentru că avem destui. Și, în al doilea rând, bătrânii nu sunt o afacere. Ce produc bătrânii? Produc numai „*țurăsuri*”. Și-atunci ce calitate au bătrânii? Au calitatea că există. Că, în urma fiecărui bătrân, se află o viață de om. Că ei au înfruntat această viață, bună și rea, caldă și rece, bogată și săracă. Ei i-au născut pe tinerii de astăzi, i-au hrănit, i-au crescut, i-au educat. I-au educat, mai ales, până la apariția televiziunii, pentru că, de atunci, îi educă televizorul, așa cum știe el. Și ce mai au bătrânii? Au umor. Uneori un umor amar, greu de definit. Există într-un cimitir evreiesc o placă de marmoră pe care se află numele, fotografia celui decedat și un mesaj transmis de dincolo pentru soția lui: „Rașela, acumă mă crezi că eram bolnav?”. O viață de om în șapte cuvinte.

Și totuși bătrânii consumă bugete mari, cu rezultate relativ vizibile. Bilanțul lor contabilicesc este întotdeauna pe minus, chiar dacă puțini oameni de pe lume au înregistrat bilanțurile vieții așa cum au făcut-o bătrânii noștri.

Astăzi se vorbește mult despre efortul nostru de a fi europeni. Dar eu nu pot omite observația că noi am intrat în Europa, nu la 1 ianuarie 2007, ci cu mult înainte. Noi am fost în Europa! Am fost la Auschwitz, la Maidanek, la Dachau, la Treblinka și în multe alte locuri europene, unde părinții, frații și surorile noastre au plătit cu viața vina de a fi fost europeni evrei.

Sigur că interpretarea europeană de astăzi este cu totul altceva. În primul rând, circulam prin Europa fără pașaport. Dar, vreau să vă-ntreb pe dumneavoastră, la Auschwitz, pe vremea aceea, se pleca cu pașaport? Tot fără. Sigur că, între timp, lumea s-a mai schimbat și sper că Europa să se fi schimbat și ea. Oricum, a apărut o nouă generație de antisemiți, care nu poate fi învinuită pentru ceea ce au făcut părinții lor, ci numai pentru ceea ce fac ei și, *baruh hašem*, că fac încă destule. Ei nu sunt altfel decât părinții lor, numai Europa e altfel...

În ultimii 500 de ani, evreii au iubit Europa, dar Europa nu i-a iubit pe evrei: i-a izgonit, i-a scos în afara legii, i-a umilit, i-a ucis. Iar bătrânii noștri nu pot să intre în Europa fără memoria lor. Despre memoria bătrânilor nu se pomeneste nimic în DEX, dar pot să asigur pe oricare că avem o memorie extraordinară, nimic din ceea ce nu se poate uita, nu putem uita.

Suntem sensibili la schimbările din jurul nostru. Iată, chiar acest minunat Centru Comunitar Evreiesc, în care ne aflăm acum! S-a schimbat atât de mult într-un timp atât de scurt. S-a modernizat, s-a înviorat, a întinerit.

Nu găsesc cuvintele cele mai potrivite să-i omagiez pe aceia, tineri și bătrâni, care au realizat această minune. Am fost și eu invitat la inaugurare și m-am bucurat alături de ceilalți invitați. S-au rostit atunci cuvinte de laudă binemeritate, s-a cântat, s-a dansat, la final a explodat și o bombă, care noroc că era de jucărie... La un moment dat, s-a desfășurat în această sală o horă frenetică, o adevărată horă de haluțimi. Vă mărturisesc că așa fi vrut să mă prind și eu în hora aceea, dar nu eram sigur că mă mai țin picioarele. Uneori, nu mai facem ce vrem noi, facem ce vor picioarele noastre...

Am vizitat totul, cu plăcută uimire și cu încântare. Am fost și alături, la subsol, unde i-am salutat, cu un *shalom* bine simțit, pe noii membri ai comunității noastre, care tocmai se aflau la bar în niște superbe sticle de whisky și coniac, domnul Jack Daniels, domnul Jim Bean, domnul Ballantine's și, ca o dovadă că la noi nu se fac discriminări, pe domni Black and White. Am întâlnit și un evreu grec, pe domnul Metaxa, și doi europeni francezi: domnul Hennessy și domnișoara - scuzați-mi expresia -

Courvoisier. Totuși, există și ceva care m-a surprins. Sigur că bătrânii sunt ceva mai cărcotași, dar surprinderea mea a fost reală: Unde sunt cărțile? Unde-i biblioteca? Unde-i sala de lectură? Oare am ajuns poporul Cărții fără cărți? Sigur că avem computere pe care putem citi de toate, dar cred că, deocamdată, nu suntem poporul internetului. Sigur că aceste fantastice minuni ale electronicii pot înlocui cărțile, dar să-l înlocuiască și pe poporul Cărții? Probabil că, în spațiul limitat de care dispunem, este dificil de înființat o bibliotecă sau o sală de lectură. Îmi permit însă o sugestie: am putea, pe un spațiu restrâns, să expunem un stand permanent, cu vânzare și cu o reducere de 30% față de prețul imprimat pe copertă, a cărților Editurii Hasefer, care tot n-are nici o librărie nicăieri și ar putea s-o aibă aici, în Centrul nostru Comunitar.

Pe de altă parte, poate că e mai bine că n-avem destul spațiu. Poate că i-ar fi venit vreunui evreu întreprinzător ideea năstrușnică să deschidă într-una din săli un mic cazinou, ca să fim cât mai europeni, ca la Monte Carlo sau la Nisa. Evreii sunt un popor de gambleri, de jucători și, uneori, noi ne-am aflat în situația să ne jucăm și viața la noroc. Cine a avut noroc a scăpat, cine nu... Dar dacă există locuri în București unde noi nu suntem o minoritate etnică, ci o majoritate jucătoare, acestea sunt cazinourile. Mi-a spus cineva că, în cazinourile bucureștene se aude vorbindu-se ivrit aproape ca pe Dizengoff, cu deosebirea că acolo se mai aude vorbindu-se mult și rusește...

Vreau să vă spun cât de mult mă bucur când privesc în jurul meu, la acest Centru Comunitar Evreiesc și văd atâția tineri, câți n-am observat niciodată. Ei ne umplu viața de optimism și de voce bună, chiar dacă, uneori, mai sar peste cal.

Nu pot să nu vă povestesc cum, cu puțin timp în urmă, când în sala aceasta avea loc o importantă adunare a Lojii B'nai B'rith și unde nu se făceau șuete, ci se căutau mijloacele pentru ajutorarea celor în nevoi, a năvălit ca un uragan o domnișoară de 19 ani care împărțea pliante, gata-gata să ne dea afară din sală.

- Proiect de lege despre dreptul bătrânilor la demnitate
- În Europa, fără pașaport, înainte de 1 ianuarie 2007
- „Oameni, iubiți-vă bătrânii / Căci astfel vă iubiți pe voi!”

- Noi suntem proprietari aici! - țipa bezmetic fermecătoarea domnișoară. Care voi, scumpețe? Și de când sunteți voi proprietari aici, păpușă de fetiță? Și cine v-a împroprietărit pe voi aici, fata moșului? Doamne, cum nu aveți răbdare... Uitați-vă la noi, mai aveți atât de puțin de așteptat...

Mă consolez cu gândul că această ciudată întâmplare n-a fost decât un accident. Dacă n-aș fi fost de față, aș fi putut să accept că am visat...

Iubiți-i pe tineri, ei sunt uneori mai zburdalnici, mai gălăgioși și chiar mai puțin politicoși decât ar trebui să fie, față de bătrâni. Gândiți-vă o clipă că, la vârsta lor, așa am fost și noi. Dar acești tineri, așa cum sunt ei, ne oferă singura noastră posibilitate de a trăi în viitor. Noi vom ocupa, o vreme, amintirea lor. Iar acestor tineri, pe care-i iubesc din toată inima, vreau să le spun că, fără acești bătrâni, ei n-ar fi existat niciodată. De altfel, numai tinerețea este absolută. Bătrânețea e relativă.

Se povestește întâmplarea cu o femeie care mergea pe stradă și observă un bătrânel ce stătea pe un scaun în fața blocului.

- Doamne, ce bine arăți, tataie, îi spune femeia, care este secretul dumitale pentru o viață atât de lungă și de fericită?

- Fumez trei pachete de țigări pe zi, beau șase litri de țuică pe săptămână, mănânc numai mâncăruri cu multă grăsime și nu fac niciodată mișcare.

- Nemaipomenit! îl admiră femeia. Și câți ani ai, tataie?

- Douzeci și cinci de ani.

*

Bătrânii noștri, bazați pe experiența lor de-o viață, au o vorbă pe care și eu o rostesc adeseori: „*șfer ță zain a iid*”. Dar vreau să vă spun că nu întotdeauna e atât de greu. Am în vedere o întâmplare pe care am trăit-o de curând în Europa unită. La sfârșitul toamnei am fost într-o delegație în Italia. Primele zile ale lunii noiembrie m-au prins la Torino. Era tocmai momentul când

s-a declanșat conflictul italiano-rom bine cunoscut, când pericolul pentru români începuse să devină, în fiecare zi, mai lung și mai lat...

Șeful delegației ne-a sugerat subtil să încercăm să nu vorbim românește pe stradă.

- Idiș pot să vorbesc? I-am întrebat.

- Sigur că da, dar cine o să te-nțeleagă?

- Absolut nimeni, i-am spus. În schimb, nu mi-e frică să vorbesc idiș!

*

Îndrăznesc să fac publică sugestia unei „Legi a Senectuții”. Avem „Legea sportului”, „Legea adopțiilor”, „Legea locuințelor” și, dacă vă amintiți, cu puțină vreme în urmă, Parlamentul a adoptat o „Lege a animalelor”. Numai pentru bătrâni nu există nici o lege. Sigur că aceștia sunt avuți oarecum în vedere, în diverse acte normative. Dar bătrânii nu au nevoie numai de ajutoare sociale sau de protecție socială, ci de o lege care să-i considere membrii de onoare ai societății, seniorii ei. Senior nu înseamnă numai bătrân, ci o personalitate demnă și importantă.

Americanii nu-i spun unui bătrân *old man*, ci *senior citizen*. Noi le spunem seniori numai sportivilor, ca să-i deosebim de juniori.

Chiar și DEX-ul, la pagina 851, este mai blând cu seniorii, pe care-i consideră „persoane mai în vârstă”, dar nu le mai reproșează cât de mult au trăit, ca la pagina 80.

Sugestia mea nu se referă la pensii. Pensile sunt drepturi de muncă, nu drepturi de viață. Eu visez o lege care să consfințească dreptul bătrânilor de a nu fi umiliți, de a nu se călca în picioare, zile și nopți, pentru a obține un număr de ordine sau un medicament... Ați fost vreodată la o Casă de Pensii? Acolo este un coșmar, acolo se așteaptă, fără speranțe, la cozi interminabile, zile întregi. Trebuie să se

prevadă dreptul bătrânilor de a obține ceea ce le oferă legea, fără intervenția jandarmilor și a forțelor de ordine.

Un capitol special s-ar putea referi la adopția bătrânilor, ceva care înseamnă „a-ți cumpăra un bătrân”.

Va fi prevăzută în acest act normativ, obligatoriu, dreptul bătrânilor la recunoștință și la demnitate. Aș spune, chiar la onoare.

Mă întreb cine va lua inițiativa parlamentară istorică a acestei legi morale, unică în Europa?

Eu știu că e foarte greu, aproape imposibil, dar nu pot să vă ascund mărturisirea că aș fi mândru dacă această inițiativă legislativă ar aparține deputatului nostru în Parlament, dragul meu dr. Aurel Vainer. El ar putea avea avantajul că, fiind de la Minorități, nu se va afla în centrul disputelor fără sfârșit ale partidelor politice din Parlament. Pe etnia noastră nu se bate nimeni, pentru că nici o formațiune politică nu aspiră să ne ia locul. Astfel că, pentru „Legea Senectuții” nu prevăd dispute prea dure în legislativ, și datorită faptului că parlamentarii și-au asigurat deja bătrânețea.

Nu e o fantezie, e o bătălie de durată, care va trebui măcar începută.

Legea biologică este făcută de Dumnezeu, fără Parlament, și ea nu poate fi modificată. Sigur că putem primi sfaturi și le primim de circa douăzeci de ori pe zi: „pentru sănătatea dumneavoastră evitați excesul de sare, zahăr și grăsimi”. Din păcate, nici un sfat, nici o lege de pe lume nu vor putea da bătrânilor sănătate și vigoare. Dar liniște și demnitate, da.

Acesta este sensul Legii Senectuții pe care o propun astăzi.

Vă spun și sper să nu vă mâni,
Pe arșiță, pe vânt și ploie,
Oameni, iubiți-vă bătrânii,
Căci astfel vă iubiți pe voi!

**Aurel Storin –
Doctor
în științe
umaniste
al Universității
București**

„Pentru prima oară, teatrul românesc de revistă intră în universitate”. Acesta ar putea fi *motto*-ul sugerat chiar de propoziția enunțiativă a omului de teatru și scriitorului **Aurel Storin**, căruia i s-a acordat titlul de Doctor în științe umaniste *magna cum laudae* al Universității București pentru dizertația „Teatrul românesc de revistă – dimensiunea literară”. Lucrarea l-a avut drept coordonator științific pe prof. univ. dr. Ștefan Cazimir. Solemnitatea, deschisă de decanul Facultății de Litere, prof. univ. dr. **Liviu Papadima**, s-a bucurat de prezența liderilor F.C.E.R., C.E.B., a unor personalități culturale evreo-române. **Aurel Storin** a accentuat asupra *unicității* teatrului românesc de revistă, constituit într-un gen aparte, în care fastul, culoarea, satira politică joacă roluri importante. „Revista – gen așa-zis inferior din care se pot scoate și lucruri superioare”, este un spectacol care „se consumă pe măsură ce se desfășoară”. Foarte interesante considerații despre istoriografia teatrului românesc de revistă, așa cum este ea prezentată în lucrare, au fost făcute atât de coordonatorul ei, prof. univ. dr. Ștefan Cazimir, cât și de referenți: prof. univ. dr. **Florin Mihăilescu**, prof. univ. dr. **Dan Vasiliu**, prof. univ. dr. **Gelu Colceag**. A fost evidențiat faptul că subiectul este „inedit și dificil”. Au fost evocate nume importante de dramaturgi români care au scris pentru teatrul de revistă de la sfârșitul secolului XIX - începutul secolului XX. A fost pusă în valoare consistența teatrului de revistă în anii totalitarismului, când restricțiile impuse de cenzură erau depășite de creativitatea autorilor, strecurarea adevărilor sugerate, entuziasmând publicul. Au fost semnalate eforturile de revigorare din prezent. În cuvântul de încheiere, dr. **Aurel Storin** a elogiat sobrietatea, răbdarea, exigența conducătorului științific, a mulțumit lingvistei **Maria Simionescu** pentru sugestia titlului lucrării, referenților, profesorului univ. dr. **Mircea Anghelescu**, șeful Catedrei de Istorie a literaturii din cadrul facultății, artiștilor teatrului de revistă - „cărmizile care l-au clădit”, invitaților și soției sale, **Adina**, care l-a sprijinit în cei șapte ani în care și-a elaborat doctoratul.

IULIA DELEANU